

A „Részvételi médiakultúra” specializáció leírása

A „Részvételi médiakultúra” specializáció az ELTE Média és Kommunikáció Tanszékén működő Romakép Műhelyben zajlott kétéves tehetséggondozási programra (2016-2018), illetve a Minor Média/Kultúra Kutatóközpont keretein belül zajló OTKA-kutatásra épül,¹ mint annak oktatási programja. Az OTKA-pályázat célja a mozgóképes részvételi médiakultúra történetének és jelenkori gyakorlatainak feltárása, melynek masszív részét képezi az akcióorientált kutatások során vizuális művészeti módszerként alkalmazott részvételi videó. Mivel a fent említett pályázat elméleti és történeti, valamint akcióorientált kutatási aspektussal is rendelkezik (részvételi jellegű médiaprojektek formájában), ezért az ebből a kutatásból kinövő „Részvételi médiakultúra” specializáció is elméleti és gyakorlati tudást ad. Célunk olyan szakemberek képzése, akik a művészetalapú részvételi akciókutatások facilitátoraiként, társadalomkutatókkal és civil közösségekkel tudnak hatékonyan együttműködni. A specializáció interdiszciplináris képzésként olyan tudományterületeket foglal magába, mint a részvételi és közösségi média elméleti és gyakorlatai, a vizuális intervenciók elmélete és története (különös tekintettel a technikai médiumokra), az újmédia részvételi lehetőségei, részvételi és közösségi újságírás, kritikai kultúrakutatás és médiakutatás, médiaantropológia, vizuális és performatív részvételi módszertanok, médiaelmélet és médiatörténet, kisebbségek mediareprezentációja, ezzel összefüggésben kritikai rásztanulmányok, kritikai fehérségkutatás stb.

Az OTKA-kutatás 2019-es indulása óta több, a fent említett témával kapcsolatos kurzust is bevezettünk. A kutatásban aktív kollégák részvételével a második évben egy előadássorozat zajlott (a tíz előadás elérhető a Minor Média/Kultúra Kutatóközpont Youtube-csatornáján), ezen kívül egyéb más elméleti kurzusokat is tartottunk. A gyakorlati képzés egy részvételi és dokumentumfilmes facilitátornak az oktatásba történő bekapcsolódásával indult el. A kolléga egy dupla kurzust tervezett meg, és ennek során a felerészben filmkészítő alapszakos, felerészben médiaszakos diákokat terepmunkára vitte. Ez a gyakorlat az elmúlt években többször és több helyen megismétlődött, többek között egy filmes facilitátorok, egyetemista hallgatók és tizenéves fiatalok részvételével zajló integrációs célú médiatábor formájában nyarán (Dunaszekcső-Tomor médiatábor 2021-ben és 2023-ban).

A részvételi médiakultúra tág körén belül, eredetüket tekintve a 20. század második harmadára visszanyúlóan léteznek az akadémiai kutatásból kinövő, majd azzal párhuzamosan fejlődő alkalmazott és intervenciók kutatási irányzatok. Az akcióorientált részvételi kutatásokat és fejlesztési programokat vivő szociológusok, közgazdászok, antropológusok időről időre együttműködtek olyan szakemberekkel, akik a kortárs vizuális média (fénykép, film) felől érkeztek, és a tudomány eredményeit hatékonyan tudták kommunikálni, illetve hatékonyan vonták be társaként az addig csak a reprezentáció tárgyaként szolgáló adatközlőket, érintett közösségeket. A társadalomtudományokhoz így a bölcsészettudományok is csatlakoztak, amikor művészetalapú módszertanokkal (színház, film, fotó) járultak hozzá az említett kutatásokhoz. Ezzel a tendenciával párhuzamosan egyre erősebb igény jelentkezett a fenntartók és támogatók részéről is az akadémiai szféra társadalmi jólétre irányuló kutatásai és akciói iránt (társadalmi igazságtalanságok mérséklése, konfliktuskutatás és -enyhítés, közpolitikák tervezése stb.). Ahogy a külföldi egyetemeken, úgy Magyarországon is tapasztalható az egyetemi világ ráhangolódása a részvételi paradigmára. A részvételi akciókutatások pedig törvényszerűen igénylik többek között a film- és mediaszakos egyetemi hallgatók bevonását, az utánpótlás-nevelést.

A Művészetelméleti és Médiakutatási Intézetben belüli együttműködés: BA Mozgóképek alapszak – Film- és televíziórendezés szakirány (Filmtudományi Tanszék - <http://film.elte.hu/kepzesi-formak/ba-mozgokep-szakos-film-es-televiziorendezo/>, vezetők: Pálos György és Ferenczi Gábor)

---

¹ K_19-es NKFIH-OTKA kutatási témapályázat, pályázati kód: 2019/030-P002, projektazonosító: K 131868, munkaszám: PZ1220/19 (2019-2023). A kutatással kapcsolatos információk a Minor Média/Kultúra Kutatóközpont honlapján találhatóak: <http://minormedia.hu/>

Az Egyetem stratégiai dokumentumaihoz való kapcsolódás

A „Részvételi médiakultúra” specializáció oktatási programként csatlakozik az ELTE Intézményfejlesztési tervében (2021-2024) megfogalmazott stratégiai célokhoz. A képzésnek helyet adó Média és Kommunikáció Tanszék, azon belül a Minor Média/Kultúra Kutatóközpont a hagyományos felsőoktatási tevékenységek (oktatás, kutatás) mellé harmadik misszióként az egyetem társadalmi kapcsolatainak bővítésében és intenzívvé tételében is részt vállal. Az oktatás középpontjában álló részvételi videós tudás a fejlesztési terv III/5. pontjában megfogalmazottak közül több témában is hatékonyan funkcionál. Vagyis, a különböző társadalmi csoportok közti kommunikációt elősegíti, és ezzel szerepet játszik az egyetemi társadalmi felelősségvállalás kialakításában. Mint azt sok példa mutatja, meg tudja erősíteni „a felsőoktatási intézmény szolgáltatási funkcióját”, és ezzel párhuzamosan a „társadalmi felzárkózással, esélyegyenlőséggel, vállalati és állampolgári kompetenciafejlesztéssel” kapcsolatos tevékenységeket képes gördülékennyé tenni. A fenntarthatóságot célzó társadalmi-környezeti beavatkozások a módszer portfóliójának részét képezik.

A hallgatói létszám alakulása

Az OTKA-kutatással kapcsolatos éves beszámoló, azokon belül a kutatás során indított, abból kinövő kurzusok és ezek Neptun-adatai mutatják a hallgatói érdeklődést (az elméleti órákat átlagban 30-40, a gyakorlati órákat 15-20 fő vette fel). A képzés színesíti a kurzuskínálatot, egy csoportba fogva azokat a kurzusokat, amelyek a témával kapcsolatosak. Ez vonzerőt jelent a továbbtanulást tervezők számára, ugyanakkor nem jelent majd plusz terhet az oktatók számára, amennyiben ezeket a kurzusokat nagyrészt jelenleg is tanítjuk. A képzés 41 kreditnyi kurzuskínálatát a témába vágó, jelenleg is futó és/vagy már futott kurzusok csoportosításával szerveztük meg. Az elméleti jellegű órákat (a mozgóképes részvételi kultúra története és elmélete, kutatómódszertan, dokumentumfilm elemzés, műfajismeret stb.) gyakorlati jellegű kurzusok egészítik ki (tartalomgyártás, műhelygyakorlatok, speciális szemináriumok).

Részvételi médiakultúra specializáció

Információk:

2. évtől felvehető, összesen 41 kredit értékben teljesítendő

Jelentkezés motivációs levéllel, amit az alábbi link alapján kell feltölteni:

<https://drive.google.com/drive/folders/1AhPyajj-4RUjKa9DBRtbDqce2L8b08BaXp7hZBuoEsbom9Q5LzaDx4iV6Mwiam3x4cqSIDST>

Tárgyak:

1. Részvételi médiakultúra: BBN-KOM-291.MA3 (3 kredit)

vagy

2. A mozgóképes részvételiség története és elmélete: BBN-RMK-104 (4 kredit)

3. Romakép Műhely – dokumentumfilm-elemzés: BBN-RMK-101 vagy BBN-KOM-291#1.158 (3 kredit)

4. Művészetalapú részvételi kutatás 1. (4 kredit)

5. Művészetalapú részvételi kutatás 2. (4 kredit)

6. Részvételi-közösségi alapú újságírás (4 kredit)

7a. Műfajismeret 1.: A részvételi videó (4 kredit)

7b. Műfajismeret 1. tanegységhez tartozó Műhelygyakorlat 1: A részvételi videó (4 kredit)

Választható műfajismeret-műhelygyakorlat kurzusok:

8ab. Romakép Műhely – dokumentumfilm-elemzés: BBN-RMK-108.MA + BBN-RMK-107.MA (4+4 kredit)

9ab. Közösségi rádiózás

10ab. Az emberi jogi dokumentumfilm és dokumentumfilmfesztivál: BBN-UJS-481.12 + BBN-UJS-483.12 (4+4 kredit)

További választható tárgyak:

11., 12. Speciális szemináriumok (2x3 kredit)